

מה עבודה זרה שחייבים על זדונו כרת – ע"ז Just like for which we are liable כרת, for purposely transgressing it.

OVERVIEW

Regarding ע"ז the תורה writes¹ that if תעשה את כל המצות האלה, there will be a חיוב קרבן.² The פרשה continues³ בהנפש אשר תעשה ביד רמה וגו' (regarding שוגג), and concludes immediately⁴ מזיד וגו' (regarding מונבז). מונבז maintains that since there is a היקש from שוגג to מזיד, therefore there is a need for ידיעה, etc. (even by שוגג). The רבנן who argue with מונבז (and do not require a ידיעה by שוגג) maintain that this (היקש) teaches us that there is a חיוב חטאת (בשוגג), only when there is a במזיד as it is by ע"ז. The היקש according to the רבנן is from ע"ז to all the מצות (but [seemingly] not from שוגג to מזיד). Our תוספות explains how the רבנן responded to the question, 'what does the היקש from למזיד teach us'.

תוספות asks:

ואם תאמר מכל מקום הקישא דשוגג למזיד למה לי –

And if you will say; notwithstanding, that we derive from וגו' וכי תשגו וגו' that **but why is there a need for the** מזיד **of שוגג to היקש –**

דאפילו לא הוי כתיב התם קרא דוהנפש אשר תעשה ביד רמה –

For even if the תורה would not have written there (by ע"ז) the פסוק of שוגג **למזיד (which creates the היקש of שוגג למזיד) –**

לפינן שפיר מעבודה זרה שחייב על זדונה כרת כולי⁵ –

We would have properly derived from עבודה זרה that anything which is חייב על שגגתה חטאת **, etc., will be** חייב על זדונה **כרת** What do the רבנן derive from the הוקשו כולם לע"ז that [תורה אחת וגו'] (in addition to what they derive from שוגג למזיד of היקש regarding כרת)?!

¹ במדבר (שלח) טו, כב

² שם פסוק כז

³ שם פסוק כט

⁴ שם פסוק ל

⁵ ידיעה requires שוגג that (והנפש וגו' ביד רמה) מזיד to (לעושה בשגגה) שוגג of היקש derives מונבז. The רבנן (which indicate that וגו' וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה) are seemingly responding that the words (הוקשו כולם לע"ז) teach us that כל שחייבין על זדונו כרת וכו'. However the רבנן are not explaining how they interpret the היקש of למזיד! Seemingly it comes to teach the ruling of מונבז. See 'Thinking it over' # 1.

answers: תוספות

ויש לומר דלית לן לאקושה לעבודה זרה אלא במאי דכתיב בההיא פרשה –

And one can say; that we cannot compare all the מצות to ע"ז in all respects (of ע"ז), but rather we can only compare them to the aspects of ע"ז which are written in that פרשה (which states כל המצות וגו' - (וכי תשגו וגו' כל המצות

כדמשמע מתוך פירוש הקונטרס⁶ ולהכי אצטריך לאתויי הכא והנפש אשר תעשה –

As is evident from פירש"י, and therefore it was necessary to cite here the חיוב חטאת of פסוק והנפש אשר תעשה in order that we should derive that there is no חיוב חטאת unless there is a כרת במזיד (which we derive from והנפש). If however the תורה would not have written here והנפש (for a היקש to compare שוגג and מזיד), I would not have been able to derive that there is no חיוב קרבן unless there is a כרת.

תוספות proves his point that when the גמרא states לע"ז it does not mean that the מצות must be similar to ע"ז in all respect, but rather it must be similar only in these aspects which are mentioned in this פרשה of תשגו.

תדע דהא לא ילפינן מעבודה זרה דניבעי על זדונו סקילה כעבודה זרה –

You know that this is so, because we do not derive from ע"ז that there should be a requirement by all the מצות that he will be liable for סקילה if he transgressed it במזיד, as it is by ע"ז. The reason there is no such requirement; only a requirement that there is a כרת, is -

משום דלא כתיב סקילה בההיא פרשה אלא כרת –

Because in that פרשה (וכי תשגו) there is no mention of סקילה, but only of כרת. This proves that the היקש is only for those aspects of ע"ז which are written in the פרשה, therefore the היקש of שוגג (referring to קרבן) to מזיד (referring to כרת) is necessary according to the רבנן as well.

anticipates a difficulty: תוספות

והא דממעטינן בריש פרק בתרא דמכות (דף יג,ב) פסח ומילה מקרבן –

And regarding this which, in the last פרק of מכות, we exclude פסח and מילה from a קרבן; if one did not bring a פסח or was not מל, he is not liable for a חטאת –

אף על פי שיש בהן כרת –

Even though there is a חיוב כרת for transgressing either פסח⁷ or מילה⁸. The reason they are מקרבן חטאת is -

⁶ דסמך ליה והנפש וגו' ונכרתה states רש"י where בד"ה הוקשו.

⁷ See יג, ט, (בהעלותך) that במדבר (בהעלותך) ט, יג, ו.

⁸ See יז, יז, (לך) that בראשית (לך) יז, יז, ו.

משום דמה עבודה זרה דאמר רחמנא לא תעביד והני קום עשה נינהו –

Because as stated all the חיובי הטאת ע"ז, and therefore we argue **that just as ע"ז** it is case **where the תורה** says, ‘do not serve ע"ז’ similarly there is a חיוב only when there is a prohibition not to do something; **however these** (מילה and פסח) **are** commandments where it is necessary to ‘stand up and do them’; there is no prohibition involved, therefore there is no חיוב ⁹. בשוגג if one refrained from doing them קרבן.

responds: תוספות

היינו נמי משום דכתיב והנפש אשר תעשה ביד רמה דמשמע מה שצויתי שלא לעשות
This restriction (that there is no חיוב קרבן unless it is a prohibition of לא **והנפש אשר תעשה ביד רמה** (תעשה); **which indicates** that he did something (תעשה), **which I commanded** elsewhere **not to do**; therefore we can exclude פסח ומילה which are merely קום ועשה.

asks: תוספות

ואם תאמר רבנן דהכא רבי עקיבא ורבי עקיבא אית ליה בפרק קמא דכריתות (דף ז,ב) –
And if you will say; the מונבז of this ברייתא רבנן (who argue with מונבז and maintain that there is no need for ידיעה) **is ר"ע**¹⁰, **and ר"ע** maintains in the first פרק of כריתות - מסכת כריתות

דהאי קרא דמגדף¹¹ במברך¹² את השם כתיב –

That this מגדף of פסוק **ה'** refers to someone who ‘blesses’ **ה'**, but it is not referring to ע"ז. How can we derive from this פרשה that there is a חיוב הטאת only by sins which are זדונו כרת, when in this פרשה there is no mention of כרת by ע"ז; only for מגדף?¹³

answers: תוספות

ויש לומר דלישנא דנקט הכא הוקשה כל התורה כולה לעבודה זרה –

And one can say that the syntax he mentions here, namely, הוקשה כל
התורה כולה לע"ז –

נקט אליבא דרבנן דרבי עקיבא –

⁹ The difficulty is that in this פרשה it does not state ‘do not serve ע"ז’, so how can we derive that לא תעביד is a prerequisite for חיוב הטאת, if it is not mentioned in this פרשה. [In fact in this פרשה it seems that ע"ז is depicted in a קום ועשה manner, for the תורה writes וגי' תעשו ולא תעשו וגי', indicating that he did not do something that was required of him! See אור החמה.]

¹⁰ See the גמרא on the previous עמוד ב' which states 'וכי' אמר לו ר"ע וכו'.

¹¹ The entire פסוק is מגדף ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה הוא מגדף.

¹² This is a euphemism for the opposite; meaning he is cursing (ר"ל) Hashem.

¹³ According to תוספות we can only derive those restrictions by ע"ז which are written in this פרשה.

He mentioned it only according to the רבנן who argue with ר"ע regarding the term מגדף, and they indeed maintain that מגדף (also) refers to ע"ז. These רבנן also disagree with מונבז, and this דרשה of ע"ז was mentioned for their sake -

אבל לרבי עקיבא אית לן למימר דהוקשה כל התורה כולה למברך את השם –

However according to ר"ע we can say that את הוקשה כל התורה כולה למברך את השם and not ע"ז. The לימוד will be the same.

asks: תוספות

ואם תאמר¹⁴ ולמונבז האי דרשא דרבי יהושע בן לוי מנא ליה –

And if you will say; and according to מונבז how will he know this דרשא of והנפש אשר of פסוק 'uses' since he 'uses' the פסוק, זדונו כרת unless חיוב חטאת ריב"ל that there is no חטאת to compare תעשה ביד רמה?

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דנפקא ליה כדדריש רבי בפרק קמא דיבמות (דף ט, א) –

And the ר"י says that he will derive this ruling as רבי derived it in the first פרק of יבמות –

ובפרק ב' דהוריות (דף ח, א) נאמר כאן¹⁵ ונודעה החטאת אשר חטאו עליה –

And in the second פרק of הוריות; it states here; ונודעה החטאת אשר עליה **חטאו עליה** ('and the sin upon which they transgressed will become known') -

ונאמר¹⁶ ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה:

And it states elsewhere; ואשרה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה ('do not take a woman in addition to her sister to antagonize and reveal her ערוה upon her). We derive from the גזירה שוה עליה עליה, that just as by אחות אשתו there is a חיוב כרת במזיד, similarly there is a חיוב חטאת only when there is a חיוב כרת במזיד.

SUMMARY

The היקש of all the מצות ע"ז (regarding a קרבן) is only in regard to those details that are mentioned in this פרשה such as כרת and תעביד.

THINKING IT OVER

כל שחייבין necessary to teach us that והנפש וכו' of פסוק why is the תוספות asked ¹⁷ Seemingly if not for this פסוק, how would we know that the על זדונה כרת

¹⁴ See 'Thinking it over # 2.

¹⁵ (פר העלם דבר של צבור of) קרבן חטאת ויקרא ד, יד regarding a

¹⁶ אחות אשתו of איסור ערוה ויקרא (אחרי) יח, יח regarding the

איסורים (such as איסורי כרת ע"ז is for an איסור כרת ע"ז by חיוב קרבן (המחבק והמנשק) for which there is no חיוב כרת. Therefore this פסוק is necessary; what is תוספות question?¹⁸

2. How can we connect תוספות last question (וא"ת ולמונבז וכו') to the previous question (וא"ת רבנן דהכא) and answer?¹⁹

¹⁷ See footnote # 5.

¹⁸ See שפ"א and מהר"ם.

¹⁹ See שבת של מי.